

The logo for 'Gezond & Zeker' is located in the top right corner. It consists of the words 'Gezond' and '& zeker' in a white, sans-serif font, with a stylized white figure of a person jumping or running above the ampersand. The text is set against a red and orange gradient oval background. Below the main text, the tagline 'In actie voor veilig, energiek en gezond werken' is written in a smaller white font.

**Gezond
& zeker**

In actie voor veilig, energiek en gezond werken

Welkom bij de Gezond & Zeker Innovatiedag 2024

Verantwoorde zorg voor zorgvragers met overgewicht

Workshopleiders:

Esther van der Heijden
Karlijn Hogenbirk
Sanne van der Kamp

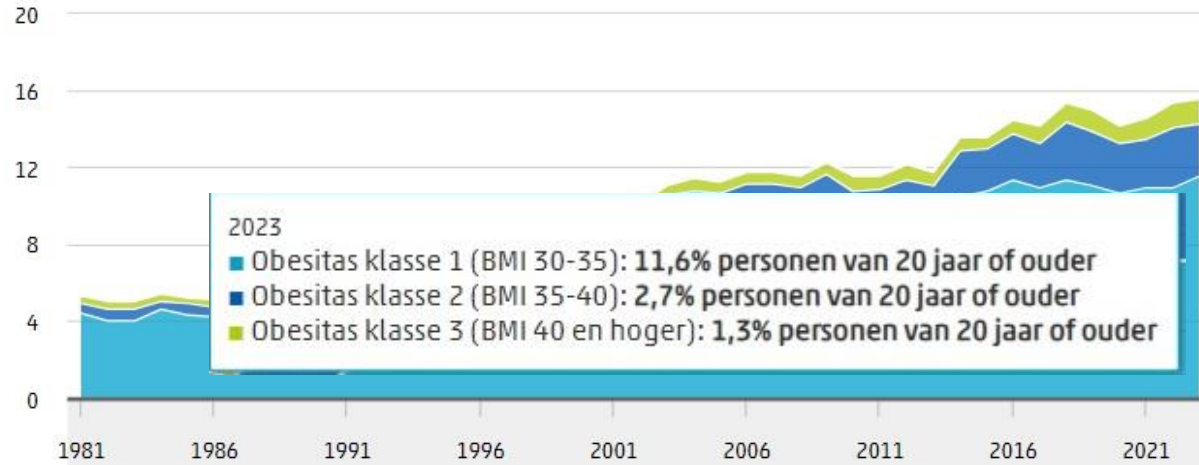
Arjo Diligent

Obesitas afgelopen 40 jaar verdrievoudigd

Obesitas (ernstig overgewicht)

% personen van 20 jaar of ouder

- Obesitas klasse 1 (BMI 30-35)
- Obesitas klasse 2 (BMI 35-40)
- Obesitas klasse 3 (BMI 40 en hoger)

Bron: CBS, RIVM

▲ In de zorg worden regelmatig speciale hulpmiddelen ingezet, zoals deze douchestoel voor extreem zware bewoners. © Koen Verheijden / GettyImages (bewerking: de Stentor)

Zorg zucht onder XXL-patiënt: 'Echt urgent probleem'

De helft van de Nederlanders is te dik. De zorg past zich aan met stevigere bedden en personeel gaat op cursus om zich niet te vertillen. Toch doen zich steeds vaker schrijnende situaties voor met extreem zware mensen die niet goed geholpen kunnen worden of zelfs niet welkom zijn.

Wilma de Cort 12-11-22, 10:00 Laatste update: 12-11-22, 11

Bron: De Stentor, 2022

Definitie en terminologie

Obesitas kan worden onderverdeeld in 3 klassen:

- Klasse 1: BMI 30-35
- Klasse 2: BMI 35-40
- Klasse 3: BMI > 40 morbide obesitas

Gebruik van de body mass index (BMI) in combinatie met buikomvang of middelomtrek om overgewicht en obesitas te meten en gezondheidsrisico's te bepalen.

- De buikomvang geeft een goede indicatie van de hoeveelheid abdominaal vet (buikvet) en totaal lichaamsvet.
- Bij senioren is de BMI niet eenvoudig te interpreteren, vanwege verandering van lichaamslengte, lichaamssamenstelling en vetverdeling over het lichaam.

Barrières om de juiste zorg te leveren

- Geen duidelijk beleid en protocollen
- Onvoldoende beschikbaarheid van adequate (medische) hulpmiddelen
- Onvoldoende scholing op juiste werkmethode
- Onvoldoende zelfvertrouwen en ervaring in het eigen handelen bij patiënten met (extreem) overgewicht
- Uitdagingen in werkruimte

De uitdagingen verschillen per zorgvrager

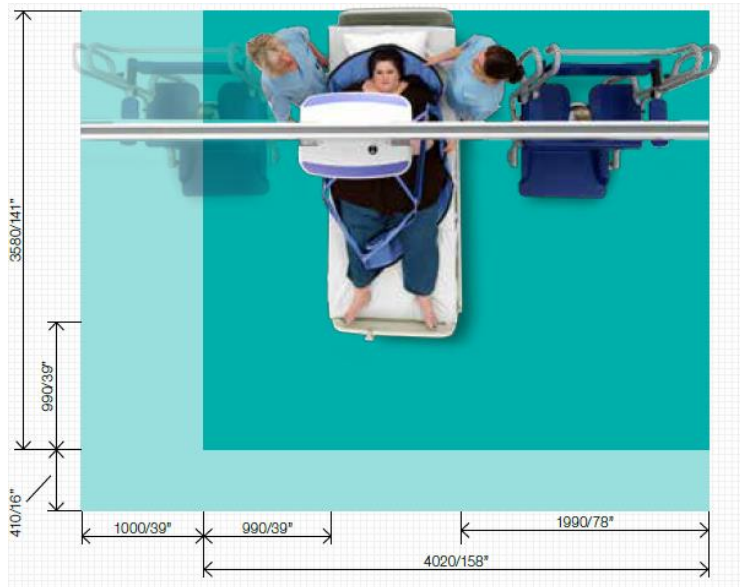
Zegt lichaamsgewicht alles? Nee, zeker niet!

- Mobiliteit
- Instrueerbaarheid
- Comorbiditeit
- Lichaamsvorm
- Wensen en behoeften van de zorgvrager

Randvoorwaarden voor optimale zorg binnen de zorgorganisatie

Voldoende ruimte?

Bron: Arjo Mediabank

De juiste hulpmiddelen?

Bron: Arjo Mediabank

Juiste werkmethode?

Bron: Randall et al., 2009, E-OSHA 300 log

BMI40+ Facility Check

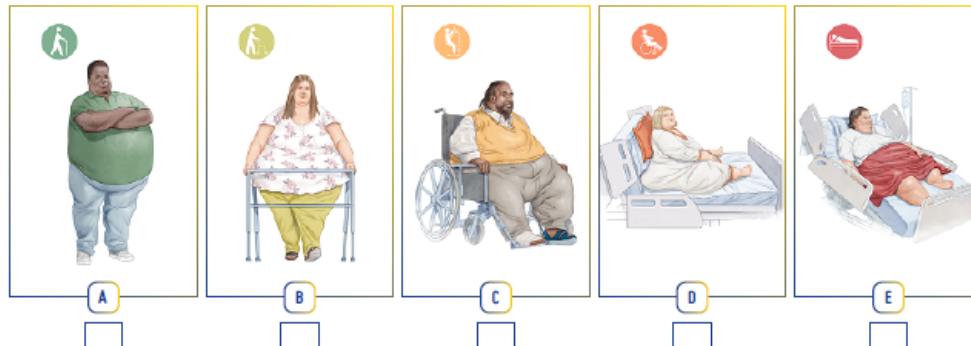
Maak een (virtueel) rondje door je zorgorganisatie. Waar loopt een obese cliënt letterlijk en figuurlijk tegenaan?

1 Maak een schatting van het aantal cliënten met overgewicht (BMI>40) die verzorgd worden in jouw organisatie.

Als dit nul of heel erg weinig is, kun je afvragen of het überhaupt nodig is om maatregelen te nemen. Een argument kan desondanks zijn dat je organisatie voorbereid wil zijn op de toekomst. Of dat je in acute situaties zorg wilt kunnen bieden aan obese cliënten.

2 Maak een schatting van de mobiliteit van het aantal cliënten met overgewicht.

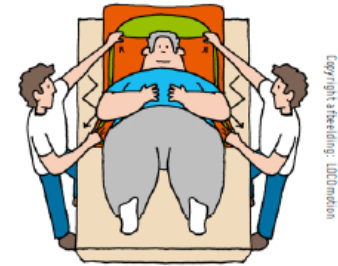
Geef aan hoeveel cliënten van elke Mobiliteitsklasse in jouw organisatie worden verzorgd. Maak gebruik van de onderstaande indeling van obese cliënten in vijf Mobiliteitsklassen (Knibbe & Knibbe). van A (meest links) tot E (meest rechts).

Bron: BMI40+ Facility check, Locomotion & eUlift

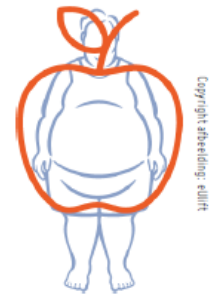
5 Glijzeilen

- Zijn de glijzeilen (voor de transfers binnen de grenzen van het bed) groot genoeg? Het glijzeil moet minimaal aan beide zijken van de cliënt zichtbaar zijn.
 Ja Nee Nvt
- Bestaat het glijzeil minimaal uit twee lagen? Dan kunnen twee losse vellen zijn, of een tunnelversie.
 Ja Nee Nvt

6 Stoelen

- Is de maximale capaciteit van de stoelen (in kilo's) voldoende? Denk aan rolstoelen, poststoelen, douchestoelen, stoelen in de wachtruimtes, onderzoeksstoelen, etc.
 Ja Nee
- Zijn de stoelen zo breed dat de billen niet vast komen te zitten tussen de leuningen?
 Ja Nee
- Zijn de arMLEUNINGEN sterk genoeg om op te steunen?
 Ja Nee
- Zijn de rolstoelen verstelbaar aan de hand van het lichaamstype (appel, peer)?
 Ja Nee
- Als de stoelen niet elektrisch verrijdbaar zijn: is er niet meer dan 20–25 kilogramkracht nodig bij het verrijden?
 Ja Nee

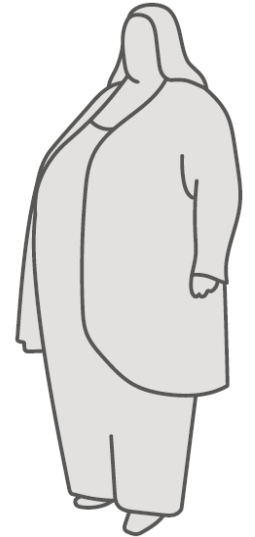
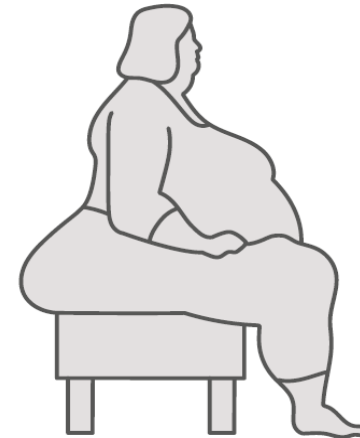
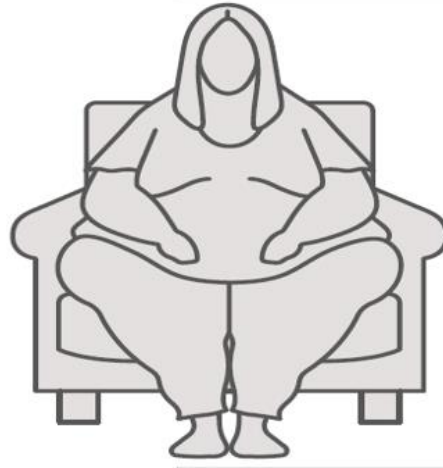
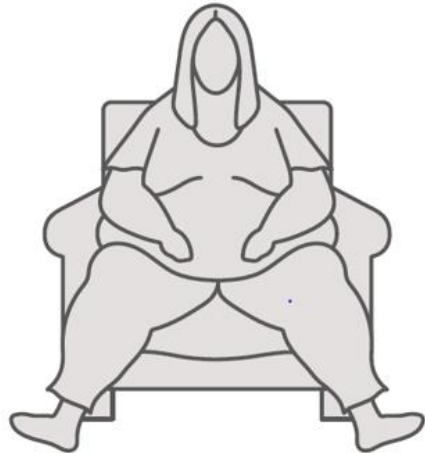
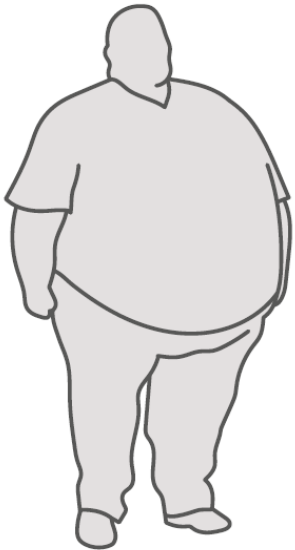

Mobiliteitswijzer Bariatrie™

Mobiliteit, lichaamsvorm en gewichtsverdeling

Appel, Peer (abductie/adductie), Champignon, Proportioneel

Risicoanalyse op zorgvrager niveau

- Bedzorg: verplaatsingen van de zorgvrager op bed, verzorging van de buikplooien, been zwachtelen/wondzorg, etc.
- Transfers buiten bed: tilbandkeuze, benauwdheid bij de zorgvrager etc.
- Waarmee weeg je de zorgvrager (d.m.v. bed, tillift, weegplateau of ...?)
- Kunnen de hulpmiddelen het gewicht van de zorgvrager aan?
- Past de zorgvrager in het hulpmiddel (bv. tussen de armsteunen van de douchestoel)

Normen en richtlijnen

Tillen

- 23 kg
- >12 kg – <23 kg
- ≤ 12 kg

Trekken/duwen

- >15 kg / 1 hand
- >25 kg / 2 handen
- > 5 kg bij trekken vanuit vingers

Statische belasting

- > 1 min, > dan 30° voorovergebogen, combinatiehoudingen voorkomen

Knielen/hurken

- Zoveel mogelijk voorkomen, niet meer dan 30 sec aaneengesloten / niet meer dan 15 minuten totaal per dag

Reiken

- Voorkomen, niet meer dan 50 cm maximaal, frequentie < 12

Schouderhoogte

- > 60 graden werken voorkomen

Bron: Arbocatalogus VVT

Schema Praktijkrichtlijnen Zorgverleners

Bronnen van fysieke belasting	TRAP 1 De norm	TRAP 2 Hoe kunnen we dit helderder maken? Operationalisering	TRAP 3 Het praktijkcriterium	TRAP 4 De eis
	Niet meer tillen dan 23 kg in ideale omstandigheden (NIOSH-norm) Niet meer trekken/duwen dan 15 kg per hand, of 25 kg per 2 handen. Niet meer trekken dan 5 kg wanneer de kracht uit de vingers komt.	PreventieWijzer ¹⁾ Tischij ²⁾	De bewoner kan zichzelf in bed verplaatsen met enige hulp De bewoner heeft weinig mogelijkheden om te helpen bij het uitvoeren van de transfer De bewoner is volledig passief	Kleine hulpmiddelen (bijvoorbeeld papegaai) en een elektrisch hoog-laagbed moeten worden gebruikt* Een rol- of glijpomp en een elektrisch hoog-laagbed moeten worden gebruikt* Een elektrisch hoog-laagbed gecombineerd met gipmateriaal moet worden gebruikt*, voor het geven van wisselgeving is een draaibed ook een goede optie**
	Niet meer tillen dan 23 kg in ideale omstandigheden (NIOSH-norm) Niet meer trekken/duwen dan 15 kg, per hand of 25 kg, per twee handen. Niet meer trekken dan 5 kg, wanneer de kracht uit de vingers moet komen.	PreventieWijzer ¹⁾ Tischij ²⁾	De bewoner kan vrij of zelfstandig (opstaan en lopen, maar is onzeker) De bewoner kan niet zelfstandig (op)staan, heeft enige rompbalans en kan enigszins steun nemen op de benen De bewoner heeft onvoldoende rompbalans en kan geen steun nemen op de benen	Begeleiding door één verzorgende is noodzakelijk, eventueel met hulpmiddel als opstaploper of draaischijf* Actieve tilt moet gebruikt worden* Passieve tilt moet gebruikt worden*
	Niet meer trekken dan 15 kg in een gunstige houding. Niet meer trekken dan 5 kg in een ongunstige houding en/of wanneer de kracht vanuit de vingers moet komen. <i>En zie bron 4.</i>	PreventieWijzer ¹⁾	De bewoner heeft (een) therapeutische elastische steunkous(en) van drukklasse 2 of hoger	Een aan/uittrek-hulpmiddel moet gebruikt worden*
	Niet langer dan één minuut met gedraaide of meer dan 30° graden met gebogen en/of gedraaide romp.	PreventieWijzer ¹⁾ StatMan ²⁾	De bewoner wordt zittend gedoucht De bewoner wordt op bed gewassen/verzorgd De bewoner wordt liggend gedoucht	Een hoog-laag-douchestoel moet worden gebruikt* Een elektrisch hoog-laagbed moet worden gebruikt* Een hoog-laag-douchebRAND moet worden gebruikt*
	Niet meer dan 20-25 kg (bij het in beweging zetten)	De zes Kar-vragen	De bewoner krijgt wondverzorging die langer dan 1 minuut duurt De bewoner wordt gebaad	Een hoog-laag vertilbaar hulpmiddel (bed, douchestoel/brand) is nodig, met, bij beenverzorging, bij voorkeur een wondverzorgingskrukje* Een hoog-laagbad moet worden gebruikt*
	Niet meer dan 20-25 kg (bij het in beweging zetten)	De zes Kar-vragen	Op één of meer van de zes vragen wordt 'nee' geantwoord	De onderwerpen waarop 'nee' is geantwoord, moeten worden veranderd, zodat er overal 'ja' geantwoord kan worden of de kracht moet aantoonbaar lager zijn dan 20 kg (200 N) of de manoeuvre moet worden gecoördineerd

¹⁾ Zie het overzicht op pag. 0.6

²⁾ De afspraak moet bewonergebonden zijn vastgelegd in het zorgdossier, til-, transfer- of bewegingsprotocol.

** Wanneer het gaat om een transfer in lig van bed naar lig of bijv. douchebrancard, mag deze transfer ook uitgevoerd worden met de grote maat glij- of rolmateriaal. De bewoner moet daar dan helemaal op kunnen liggen. Wel moeten daarbij strikte veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen (zie A2.1). Hoewel er bij deze handeling dus fysische belasting toelaatbaar is, gaat het hier nadrukkelijk om een minder veilige optie, waarbij dan ook alleen in onderling overleg besloten mag worden; het besluit moet in het bewonerdossier worden vastgelegd.

Kruip eens in de huid van de ander!

We hebben 2 casussen voor jullie gemaakt

- Verdelen in 2 groepen. 1 persoon per groep trekt een obees pak aan.
- Per casus een groepsdiscussie en praktijkgedeelte.
- Na 20 minuten rouleren we.
- De laatste 5 minuten bespreken we de casussen en geeft één persoon per groep een terugkoppeling.

Bedankt en veel plezier op de stand!

